

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 614/2021
10.02.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиоца Агроиндустријско комерцијална банка “АИК Банка” а.д. Нови Београд, против туженог Производно, трговинско и услужно друштво “INTER - EXPORT” д.о.о. - у стечају, Београд, чији је пуномоћник Михајло Срдић, адвокат из ..., ради утврђења, вредност предмета спора 20.822.966,97 динара, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 6058/20 од 12.07.2021. године, у седници већа одржаној дана 10.02.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог, изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 6058/20 од 12.07.2021. године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П 6340/2019 од 16.10.2020. године, ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев, па је утврђено постојање оспореног потраживања тужиоца према туженом у укупном износу од 20.822.966,97 динара, од чега по основу главнице износ од 15.227.763,38 динара и по основу законске затезне камате износ од 5.595.203,59 динара, са законском затезном каматом на износ главнице од 15.227.763,38 динара почев од 06.08.2011. године до 02.12.2012. године. Ставом другим изреке одбијен је, као преураћен, тужбени захтев тужиоца у делу којим је тужилац тражио да суд утврди постојање оспореног потраживања тужиоца према туженом по основу припадајуће законске затезне камате на износ главног дуга од 15.227.763,38 динара за период обрачуна од 03.12.2012. годне до исплате потраживања. Ставом трећим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.200.000,00 динара у року од 8 дана од дана пријема писаног преписа одлуке.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 6058/20 од 12.07.2021. године одбијена је жалба туженог, као неоснована, па је потврђена првостепена пресуда у ставовима I и III изреке.

Против другостепене пресуде тужени је изјавио благовремену и дозвољену ревизију због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11... 18/20) и утврдио да ревизија туженог није основана.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом из члана 374. став 2. тачка 2 Закона о парничном поступку, на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Нису основани ревизијски наводи да је одлука, која се побија ревизијом, донета уз битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. ст. 1. Закона о парничном поступку, а у вези са чл. 355. ст. 5. Закона о парничном поступку. Ревидент упућује на погрешну примену правила о садржини првостепене пресуде, иако предмет ревизије могу да буду битне повреде учињене искључиво у поступку пред другостепеним судом. Садржина другостепене одбијајуће одлуке прописана је у члану 396. ст. 2. Закона о парничном поступку, па у том погледу другостепени суд није у обавези да детаљно образлаже своју одлуку уколико прихвата чињенично стање утврђено пред првостепеним судом, као и примену материјалног права. Нису од утицаја ревизијски наводи да другостепена пресуда не садржи разлоге о дозвољености тужбе, на које суд пази по службеној дужности и да није, у складу са чланом 8. Закона о парничном поступку, а у вези са чланом 90. Закона о стечају, дао јасне разлоге за своју одлуку, будући да се тиме суштински указује да је она захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку. Међутим, таква битна повреда не представља дозвољени ревизијски разлог предвиђен у члану 407. Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац и тужени били су у облигационом односу по основу Уговора о кредиту од 08.09.2008. године, којим је тужилац одобрио туженом кредит у износу од 350.000,00 динара са роком враћања до 30.11.2008. године, при чему је у члану 6. наведеног уговора међу странкама уговорено да ће плаћање обавезе из овог уговора извршити и приступиоци дугу од којих је један и Привредно друштво „Бетоњерка“ а.д. из Сомбора, о чему ће се сачинити посебни уговори. Надаље је првостепени суд утврдио да је решењем првостепеног суда Ст 386/2011 од 02.12.2011. године отворен поступак стечаја над туженим. Закључком суда Ст 386/2011 од 05.05.2016. године у ставу III изреке оспорено је потраживање тужиоца у трећем исплатном реду у укупном износу од 30.120.952,32 динара, а тужилац је упућен да у року од 8 дана од пријема закључка покрене, или настави парнични поступак ради утврђења оспореног потраживања. Наведено потраживање тужилац је накнадно пријавио у поступку стечаја 25.03.2015. године, с обзиром на то да је пресудом првостепеног суда П 1922/2010 од 30.05.2011. године утврђено да је ништав и без правне важности Уговор о приступању дугу од 08.09.2008. године закључен између тужиоца и Привредног друштва „Бетоњерка“ а.д. Сомбор, а којим се наведено привредно друштво обавезало да тужиоцу испуни у целости обавезу туженог из Уговора о кредиту од 08.09.2008. године. Наведеном пресудом П 1922/2010 од 13.05.2011. године обавезан је тужилац да привредном друштву „Бетоњерка“ а.д. Сомбор исплати износ од 15.227.763,38 динара на име главног дуга са каматом од 03.02.2009. године, а који износ је тужилац пре отварања стечајног поступка наплатио од наведеног привредног друштва. Потом је тужилац по овом основу 11.03.2015. године извршио плаћање привредном друштву „Бетоњерка“ а.д. Сомбор у укупном

износу од 30.120.952,40 динара и то 15.227.763,38 динара на име главног дуга и 14.893.189,02 динара на име обрачунате камате. Закључак о оспоравању потраживања од 05.05.2016. године тужилац је примио 23.05.2016. године, након чега је благовремено поднео тужбу 01.06.2016. године. Првостепени суд је, ценећи основаност и висину постављеног тужбеног захтева из варијанте I налаза и мишљења судског вештака, утврдио да је укупан износ главног дуга, који тужилац потражује од туженог на основу Уговора о кредиту од 08.09.2008. године - 15.227.763,38 динара, као и да законска затезна камата на главни дуг о доспелости од 05.08.2011. године износи 5.595.203,59 динара, тако да укупно потраживање тужиоца према туженом на дан 05.08.2011. године износи 20.822.966,97 динара.

Првостепени суд је становишта да суд у парничном поступку нема овлашћења да испитује благовременост пријаве потраживања поднете у стечајном поступку имајући у виду да оцену благовремености пријава потраживања врше искључиво органи стечајног поступка и да на основу одредбе члана 111. став 5. Закона о стечају неблаговремене пријаве одбацује стечајни судија, а нема услова да се овај пропуст коригује у парничном поступку, па судија у парничном поступку није овлашћен да испитује правилност и законитост закључка донетог у стечајном поступку. На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је нашао да је тужбени захтев тужиоца делимично основан, па је за напред наведене износе усвојио тужбени захтев у ставу првом изреке првостепене пресуде, налазећи да тужиоцу у смислу члана 85. став 1. Закона о стечају припада и законска затезна камата на износ главног дуга од 15.227.763,38 динара за период од 06.08.2011. године до дана отварања стечаја над туженим 02.12.2012. године. Против става првог изреке пресуде тужени је изјавио жалбу.

Другостепени суд, прихвата становиште првостепеног суда, а нарочито да парнични суд није овлашћен да утврђује законитост донетог Закључка о признатим и оспореним потраживањима. Према закључку другостепеног суда, првостепени суд је правилно применио материјално право, па је из наведених разлога потврдио првостепену пресуду.

Ревидент оспорава правилност примене материјалног права, налазећи, у битном, да ништавост Уговора о приступању дугу од 08.09.2008. године, који је закључен између тужиоца и Привредног друштва „Бетоњерка“ а.д. Сомбор, не може производити правне последице у односу на туженог и стварати право регреса тужиоца према туженом, да не постоји у конкретном случају солидарна обавеза туженог и трећег лица према тужиоцу, те да нижестепени судови нису правилно ценили правну природу уговора о приступању дугу. Осим тога, указује на то да је рок за подношење пријаве од 120 дана од дана објављивања огласа у „Службеном гласнику РС“ прописан чланом 111. став 5. Закона о стечају („Сл. Гласник РС“ број 104/2009...83/2014) преклузиван, а што су нижестепени судови морали имати у виду.

Врховни касациони суд не прихвата ревизијске наводе туженог.

Тачно је да не постоји у конкретном случају солидарна обавеза туженог и трећег лица према тужиоцу, јер законом таква обавеза, а у делу којим је регулисан уговор о приступању дугу, није прописана. Међутим, наводи ревидента да тужилац није уговорна страна по уговору о приступању дугу и да утврђење ништавости уговора о приступању дугу нема утицаја на односе између тужиоца и туженог нису основани. Наиме, према одредби члана 451. Закона о облигационим односима уговором између повериоца и трећег лица, којим се он обавезује повериоцу да ће испунити његово потраживање од дужника трећи ступа у обавезу поред дужника. Дакле, закључењем уговора о приступању дуга Привредно друштво „Бетоњерка“ а.д. Сомбор приступило је дугу, тако што се обавезало да ће обавезу туженог измирити, поред туженог, као главног дужника. Када је пресудом првостепеног суда П 1922/2010 од 13.05.2011. године утврђено да је ништав и без правне важности Уговор о приступању дугу од 08.09.2008. године, закључен између тужиоца и Привредног друштва „Бетоњерка“ а.д. Сомбор, отпао је основ по коме је Привредно друштво „Бетоњерка“ а.д. из Сомбора извршило исплату дела дуга туженог, а поред тога тужилац је извршио повраћај износа од 15.227.763,38 динара Привредном друштву „Бетоњерка“ а.д. Сомбор, у смислу члана 104. став 1. Закона о облигационим односима, којим је прописано да је у случају ништавости уговора свака уговорна страна дужна да врати другој све оно што је примила по основу таквог уговора. На овај начин, као дужник обавезе према тужиоцу преостао је само главни дужник по уговору о кредиту - тужени, па се не могу прихватити наводи из ревизије туженог да утврђење ништавости уговора о приступању дугу нема никаквог значаја у односу на постојање обавезе туженог према тужиоцу. Није спорно да тужени није испунио своју обавезу из уговора о кредиту, па следом, тужилац има право да му се утврди основаним потраживање према туженом у складу са чланом 117. ст. 1 и 118. ст. 3. Закона о стечају, а у вези са чланом 1065. Закона о облигационим односима, јер његово потраживање није угашено исплатом од стране трећег лица, с обзиром на то да је исплата извршена по ништавом уговору. Не ради се о праву регреса на које указује ревидент, већ о постојању главног дуга туженог по закљученом уговору о кредиту са тужиоцем.

Без утицаја су на другачије одлучивање Врховног касационог суда наводи ревидента да је тужилац допунску пријаву поднео по истеку рока за подношење пријава, који је преклузиван и да је на тај начин тужилац изгубио право да захтева предметни износ. Правилно су нижестепени судови извели закључак да парнични суд није овлашћен да цени благовременост поднете пријаве, да је о благовремености пријаве одлучено (тако што је утврђено да није неблаговремена) у стечајном поступку, те је потраживање из пријаве оспорено, а тужилац упућен на парницу. По добијању упута на парницу, тужилац је благовремено, у складу са чланом 117. став 1. Закона о стечају поднео тужбу, те није било услова да се тужба одбаци у парничном поступку, нити је у парничном поступку првостепени суд могао ценити благовременост поднете допунске пријаве. У ситуацији када је тужилац упућен на парницу, поднео тужбу у року у коме је наложено Закључком од 05.05.2016. године, првостепени суд је могао да води поступак и да о тужбеном захтеву тужиоца одлучи на начин како је одлучио првостепеном пресудом. Испитивање пријава потраживања врши се од стране органа стечајног поступка и значајна је фаза поступка из разлога што се у овој фази поступка стичу услови на страни поверилаца за покретања парница и отвара пут повериоцима за

остваривање њихових права. Једино правно средство које би туженом било на располагању јесте улагање евентуалне примедбе стечајном управнику у стечајном поступку, а указивање у парничном поступку на наступање преклузије услед протеча рока у стечајном поступку, није правни пут којим се тужени може користити у ситуацији када постоји упут на парницу и када је по упуту благовремено поднета тужба, те када је већ дошло до покретања парничног поступка поводом утврђења основаности оспореног потраживања тужиоца.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одбио ревизију туженог, као неосновану и одлучио као у изреци ревизијске пресуде на основу члана 414. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић